

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
Інститут захисту рослин

14
ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ІЗР НААН,
Голова вченої ради ІЗР НААН
О.І. Борзих
2023р.

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ВИЯВЛЕННЯ ТА ЗАПОБІГАННЯ
АКАДЕМІЧНОМУ ПЛАГІАТУ В
ІНСТИТУТІ ЗАХИСТУ РОСЛИН НААН

Схвалено рішенням Вченої ради
ІЗР НААН
від «07» листопада 2023 р.
(Протокол №12)

Київ – 2023

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

- 1.1. Положення про виявлення та запобігання академічному плагіату в Інституті захисту рослин НААН (далі – Положення) розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Закону України «Про авторське право і суміжні права», Цивільного Кодексу України, інших нормативно-правових актів, Статуту та Кодексу академічної доброчесності Інституту захисту рослин НААН (далі – Інститут) з метою запобігання академічному плагіату в наукових працях наукових працівників Інституту, докторантів, аспірантів, а також уникнення фактів неправомірних запозичень із опублікованих джерел.
- 1.2. Положення є складовою системи внутрішнього забезпечення якості освітньої та наукової діяльності в науковій установі.
- 1.3. Положення спрямоване на врегулювання процедури виявлення та запобігання плагіату в академічних текстах, формування академічної доброчесності, дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань і покликане сприяти впровадженню практики належного цитування.
- 1.4. Положення включає наступні процедури та заходи:
 - створення умов, що унеможливають академічний плагіат;
 - виявлення академічного плагіату в наукових статтях, монографіях, дисертаціях, наукових виданнях;
- 1.5. Положення розповсюджується на наукові та навчальні праці наукових та науково-педагогічних працівників Інституту, докторантів і аспірантів.

2. ЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНІВ, ВЖИТИХ У ПОЛОЖЕННІ

- 2.1. Плагіат – оприлюднення (опублікування) повністю або частково чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору.
- 2.2. Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства.
- 2.3. Автор – фізична особа, яка своєю творчою та науковою працею створила твір (відповідно до Закону України «Про авторське право і суміжні права»).
- 2.4. Твір – об'єкт інтелектуальної власності, створений в результаті наукової або навчально-методичної діяльності конкретної фізичної особи або групи осіб (співавторство) у вигляді інформації, яка представлена на паперовому носії або офіційно оприлюднена в електронному вигляді. До творів відносяться такі результати наукової та навчально-методичної діяльності: статті, монографії, тези, препринти, автореферати і рукописи дисертаційних робіт, фотографії, карти, плани тощо.
- 2.5. Цитата – порівняно короткий уривок з літературного, наукового чи будь-якого іншого опублікованого (оприлюдненого на офіційному веб-сайті) твору, який використовується, з обов'язковим посиланням на його автора і джерело цитування, іншою особою у своєму творі з метою зробити зрозумілішими свої твердження або для посилання на погляди іншого автора в автентичному формулюванні.
- 2.6. Різновиди академічного плагіату:
 - відтворення в тексті наукової роботи без змін, з незначними змінами, або в перекладі тексту іншого автора (інших авторів), обсягом від одного речення і більше, без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту;
 - відтворення в тексті наукової роботи (повністю або частково) тексту іншого автора (інших авторів) через його перефразування чи довільний переказ без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту;
 - відтворення в тексті наукової роботи наведених в іншому джерелі цитат з третіх джерел без вказування, за яким саме безпосереднім джерелом наведена цитата;
 - відтворення в тексті наукової роботи наведеної в іншому джерелі науково-технічної інформації (крім загальновідомої), без вказування на те, з якого джерела взята ця інформація;
 - парафраза – переказ своїми словами чужих думок, ідей або тексту; сутність парафрази

полягає в заміні слів (знаків), фразеологічних зворотів або пропозицій при використанні будь-якої авторської наукової праці (збереженої на електронних або паперових носіях, у тому числі розміщеної в мережі Інтернет);

- - компіляція – створення значного масиву тексту без поглибленого вивчення проблеми шляхом копіювання тексту із низки джерел без внесення в нього правок, з посиланням на авторів та «маскування» шляхом написання перехідних речень між скопійованими частинами тексту;

- самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів.

2.7. До самоплагіату не належать:

- текстові збіги, що не містять наукових результатів автора, а стосуються опису методик і умов проведення дослідів, стану предметної області та відомих результатів досліджень інших авторів (на які зроблено відповідні посилання);

- текстові збіги у тезах (матеріалах, доповідях) конференцій і написаних на їх основі наукових статтях/розділах монографій.

- використання в монографіях, підручниках, методичних рекомендаціях, навчальних посібниках фрагментів, що були раніше опубліковані автором

2.8. Комісія з виявлення академічного плагіату наукових текстів – призначається наказом директора Інституту.

2.9. Відповідальна особа – особа, яка здійснює загальний контроль та організовує перевірку наукових текстів на плагіат, призначається наказом директора Інституту.

3. ОСНОВНІ ЗАСАДИ ЗАХОДІВ З ПЕРЕВІРКИ І РЕКОМЕНДАЦІЙ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ АКАДЕМІЧНОМУ ПЛАГІАТУ

3.1. Попередження плагіату в академічному середовищі Інституту здійснюється способом проведення комплексу попереджувальних заходів:

- інформування науковців, докторантів та аспірантів про необхідність дотримання правил академічної етики та підвищення відповідальності за дотримання норм цитування;

- організація бібліотекою заходів з популяризації основ інформаційної культури;

- формування, видання і розповсюдження методичних рекомендацій щодо належного оформлення посилань на використані джерела.

3.2. Ознайомлення науковців, докторантів та аспірантів із цим Положенням через офіційний Web-сайт Інституту.

3.3. Наукові керівники і наукові консультанти в обов'язковому порядку повинні ознайомлювати із цим Положенням молодих науковців на усіх етапах виконання наукових робіт, контролювати та попереджувати факти академічного плагіату.

3.4. Перевірці на академічний плагіат підлягають:

- *дисертаційні роботи* на етапі представлення матеріалів робіт до апробації та розгляду докторською радою, редакційною колегією або лабораторією чи відділом;

- *монографії та інші роботи*, що мають авторський текст та вимагають рекомендацій Вченої ради Інституту до видання;

- *рукописи статей, тези доповідей*, які надходять до редакцій наукових журналів або оргкомітетів заходів наукового, науково-технічного і науково-методичного спрямування (конференцій, семінарів, з'їздів, конгресів).

3.5. Рекомендації щодо запобігання плагіату.

3.5.1. Будь-який текстовий фрагмент обсягу від речення і більше, відтворений в тексті наукової роботи без змін, з незначними змінами або в перекладі з іншого джерела, має супроводжуватися посиланням на це джерело. Винятки допускаються лише для стандартних текстових кліше, які не мають авторства та/чи є загальнонавчальними.

3.5.2. Якщо перефразування чи довільний переказ в тексті наукової роботи тексту іншого автора (інших авторів) займає більше одного абзацу, посилання (бібліографічне та/або

текстуальне) на відповідний текст та/або його автора (авторів) має міститися щонайменше один раз у кожному абзаці наукової роботи, крім абзаців, що повністю складаються з формул, а також нумерованих та маркованих списків (в останньому разі допускається подати одне посилання наприкінці списку).

3.5.3. Якщо цитата з певного джерела наводиться за першоджерелом, в тексті наукової роботи має бути наведено посилання на першоджерело. Якщо цитата наводиться не за першоджерелом, в тексті наукової роботи має бути наведено посилання на безпосереднє джерело цитування («цитується за:»).

3.5.4. Будь-яка наведена в тексті наукової роботи науково-технічна інформація має супроводжуватися чітким вказуванням на джерело, з якого взята ця інформація. Винятки допускаються лише для загальновідомої інформації, визнаної всією спільнотою фахівців відповідного профілю.

4. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИЯВЛЕННЯ АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ В НАУКОВИХ РОБОТАХ

(авторефератах, дисертаціях, наукових доповідях, статтях тощо)

Для констатації різновиду академічного плагіату достатньо встановити наявність таких ознак:

- В оцінюваній роботі міститься відтворення (повністю або частково) тексту іншого автора (інших авторів) через його перефразування чи довільний переказ обсягом до абзацу, без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту.
- В оцінюваній роботі міститься відтворення (повністю або частково) тексту іншого автора (інших авторів) через його перефразування чи довільний переказ обсягом більше абзацу без бібліографічного та/або текстуального посилання на автора (авторів) відтвореного тексту щонайменше один раз у кожному абзаці (крім абзаців, що повністю складаються з формул, а також нумерованих та маркованих списків).
- Відтворений текст іншого автора (інших авторів) було створено раніше, ніж оцінювану наукову роботу (або інший ідентичний за змістом текст автора оцінюваної наукової роботи).
- В оцінюваній науковій роботі наведено п'ять або більше цитат з третіх джерел, саме чи майже в такому обсязі, як вони наведені в іншому джерелі, без вказування на це інше джерело як джерело, з якого запозичені відповідні цитати. Автор не посилається на це інше джерело, або посилається деінде (в списку літератури, в іншій частині свого тексту) так, що з посилання незрозуміло, що саме з цього джерела насправді взяті використані автором цитати з третіх джерел. В іншому джерелі оприлюднена та сама науково-технічна інформація (крім загальновідомої), яка наведена в оцінюваній науковій роботі.

5. ПОРЯДОК ПЕРЕВІРКИ НАУКОВИХ ТЕКСТІВ НА АКАДЕМІЧНИЙ ПЛАГІАТ

5.1. Остаточний варіант наукового тексту, в електронній версії, подається відповідальній особі, яка здійснює загальний контроль та організовує перевірку наукових текстів на плагіат.

5.2. Перевірка здійснюється за допомогою електронної програми на предмет наявності чи відсутності текстових запозичень, використання ідей, наукових результатів і матеріалів інших авторів без посилань на джерело оприлюднення (частково або повністю).

5.3. Якщо рівень оригінальності роботи «Високий» - матеріал не потребує додаткових дій. За рівня оригінальності «Задовільний» - звіт подібності надсилається експерту Комісії з виявлення академічного плагіату наукових текстів, з відповідної галузі знань. Експерта призначає голова Комісії.

5.4. На основі звіту подібності експерт робить висновок щодо наявності чи відсутності в тексті академічного плагіату. Експерт користується шкалою оцінки рівня оригінальності наукових робіт, затвердженою на засіданні Комісії ІЗР з виявлення академічного плагіату наукових текстів.

наукових текстів.

5.5. Підтверджуючі документи перевірки на виявлення плагіату та висновок експерта розглядаються в рамках засідання комісії з виявлення академічного плагіату або іншої уповноваженої комісії ІЗР, які розглядають наукові роботи (дисертація, стаття, монографія та ін.). Уповноважена комісія приймає рішення щодо допуску наукових робіт до публікацій у виданнях ІЗР чи рекомендації до друку. Питання розгляду звіту подібності та рішення за його результатами має бути зазначеним у протоколі засідання комісії окремим пунктом.

Якщо робота повертається автору на доопрацювання з можливістю повторного подання на розгляд комісії, причини повернення роботи мають бути зазначені у протоколі засідання Комісії. Якщо робота містить навмисні текстові спотворення, передбачувані спроби укриття запозичень або інші прояви академічного плагіату, робота не приймається до захисту та не рекомендується до друку. Причини не прийняття роботи мають бути зазначені у протоколі засідання Комісії..

6. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

6.1. Положення набуває чинності (на підставі рішення Вченої ради) з моменту затвердження директором Інституту.

6.2. Зміни та доповнення до Положення можуть вноситися рішенням Вченої ради Інституту та затвердженням директором. У такому ж порядку Положення скасовується.

Погоджено:

Заступник директора-вчений секретар
ІЗР НААН

Л.Л. Гаврилюк

